

Bemærkninger til forslaget

Baggrund og formål

Et af den tidligere regering nedsat inkorporeringsudvalg afgav i 2001 betænkning om inkorporering af menneskerettigheder i dansk ret (betænkning 1407/2001). Inkorporeringsudvalget anbefalede, at (indtil videre) tre FN-menneskerettighedskonventioner blev inkorporeret i dansk ret, herunder FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Regeringen har imidlertid ved flere lejligheder tilkendegivet, at regeringen ikke agter at følge inkorporeringsudvalgets anbefalinger om inkorporering af konventionerne, herunder torturkonventionen. Regeringen har bl.a. henvist til, at Danmark ikke efter FN-konventionerne er forpligtet til at inkorporere disse i dansk ret, men forpligtet til at sikre, at dansk lovgivning og praksis indholdsmæssigt lever op til konventionernes krav, samt at det fremgår af dansk retspraksis, at FN-menneskerettighedskonventionerne er en relevant retskilde i dansk ret, og at de anvendes af de danske domstole, også selv om de ikke er inkorporeret i dansk ret.

Beslutningsforslaget indebærer for det første, at FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf inkorporeres i dansk ret i overensstemmelse med anbefalingerne i betænkning 1407/2001. Efter forslagsstillernes opfattelse vil en inkorporering af torturkonventionen

- styrke individernes retsstilling, idet det tydeliggør, at borgerne har adgang til selv at påberåbe sig konventionen umiddelbart for domstolene og andre retsansværende myndigheder,
- skabe et lovgrundlag for, at de retsansværende myndigheder kan anvende konventionen,
- indebære øget opmærksomhed på og større bevidsthed om konventionen og
- have en væsentlig national og international signalværdi.

Beslutningsforslaget indebærer for det andet, at der i modsætning til i dag indsættes en udtrykkelig be-

stemmelse i straffeloven og i den militære straffelov, som kriminaliserer tortur som et klart signal til såvel myndigheder som offentlighed. Regeringen har hittil henvist til, at Danmark allerede i dag har bestemmelser, der er dækkende i forhold til forpligtelsen i torturkonventionen om at definere og kriminalisere tortur og tilkendegivet, at det efter regeringens opfattelse hverken er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at indføre en særlig torturbestemmelse i lovgivningen, idet en sådan bestemmelse ikke vil tilføre reglerne noget nyt. Forslagsstillerne er uenige heri og finder, at der er et aktuelt behov for at kriminalisere tortur i den danske lovgivning, således at det for alle er hævet over enhver tvivl, at tortur er forbudt og strafbart.

FN's torturkonvention

Danmark har ratificeret FN's konvention af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Konventionen trådte i kraft for Danmark i 1987.

Konventionen indebærer bl.a., at staterne skal træffe effektive forholdsregler for at forhindre tortur, herunder lovgivningsmæssige, administrative og juridiske foranstaltninger. Torturhandlinger, forsøg på og medvirken hertil skal være strafbare, og der skal fastsættes passende straffe under hensyn til forbrydsernes alvorlige karakter. Staterne skal føre systematisk tilsyn med regler og praksis i forbindelse med afhøringer for at forhindre, at tortur finder sted, og sørge for, at der iværksættes undersøgelser i tilfælde, hvor der er rimelig grund til at antage, at tortur har fundet sted. Ofre for tortur skal have ret til erstatning. Forklaringer, som er afgivet under anvendelse af tortur, må ikke tillades benyttet som bevis i straffesager.

I henhold til konventionen er der oprettet en komité af uafhængige eksperter – FN's torturkomité – som påser konventionens gennemførelse i deltagerstaterne. Det sker fortrinsvis ved, at deltagerstaterne rapporterer til komiteen om konventionens gennemførelse inden for deres jurisdiktion. Efter en gennemgang af rapporterne afgiver komiteen sine bemærkninger og anbefalinger til deltagerstaterne. Deltagerstaterne